

Perustulosta pysyvää turvaa

- On toteuttava subjektiivinen perustulo, joka riittää jokapäiväiseen elämiseen ja poistaa jatkuvan toimeentulotuen tarpeen köyhiltä perheiltä. Voimavaroja vapautuu tällöin esim. työn hakemiseen, ja pienestäkin työnteosta tulee kannattavaa.
- Puolisoilla tulee halutessaan olla mahdollisuus yhteisverotukseen.

Parempaa turvaa ja ennustettavuutta Kelan toimintaan

- Toimeentulotuessa on huomioitava todelliset tulot ja menot. Sen laskentatapaa on muutettava mm. siten, ettei edellisen kuukauden tuloja voi siirtää tuloksi seuraavalle kuukaudelle.
- Lääkekulut tulee huomioida toimeentulotuessa ennakoivasti, jos kulut ovat ennalta tiedossa. Siten lääkkeet on mahdollista ostaa ajallaan.
- Lapsilisien vaikutusta toimeentulotukeen tulee heikentää tuntuvasi, jotta perheet voivat käyttää lapsilisät aidosti lapsen tarpeisiin. Lapsilisät tulee porrastaa siten, että ensimmäisestä lapsesta maksetaan eniten ja seuraavista asteittain vähemmän.
- Työttömyysturvalla opiskelevan tulee saada tukea opintoihin liittyviin materiaali- ja tutkintomaksuihin, jotta omaehtoinen opiskelu olisi aidosti mahdollista.
- Opintotuen lainapainotteisuutta on vähennettävä ja nostettava opintorahan tasoa, jotta köyhien perheiden nuorten on mahdollista opiskella. Opintotuen takaisinperintä valmistumisen jälkeisiin tuloihin vedoten on estettävä lakisääteisesti.

Lisää varhaista tukea kunnallisiin palveluihin

- Toimeentulotuen siirto Kelaan on aiheuttanut sen, että sosiaalityö on jäänyt puuttumaan tai se ei ole kenenkään vastuulla. On palattava malliin, jossa kaikki perheen asiat keskitetään yhdelle sosiaalityöntekijälle.
- On ehkäistävä tilanteet, joissa omaishoidon tuki evätään lastaan hoitavalta vanhemmalta vanhemman uupumukseen vedoten. Vanhemman on hoidettava lapsi uupumuksestaan huolimatta. Tukea on uudistettava siten, että se palvelee myös lapsiperheitä.
- Vanhemman oma pitkäaikaissairaus on huomioitava pitkällä aikajänteellä. Tuen saanti ei voi loppua siihen, että sairaudessa tulee tilapäisesti parempi vaihe.
- Koteihin on saatava varhaista tukea (esim. kodin- tai lastenhoitoapua) helposti ja ajoissa, jotta vältytään kalliilta ja traumaattisilta avohuollon sijoituksilta ja huostaanotoilta myöhemmin.
- Erytislasten vanhempia ja yksinhuoltajia varten on viriteltävä yhdistys- ja vertaistoimintaa, jotta mahdollistetaan varhaisen tuen saanti. Myös lastenhoitoapua tarvitaan, jotta oma asiointi ja esim. työn aloittaminen olisi mahdollista.
- Erilaiset vaihtororit ja niihin liittyvät kuljetukset pitää saada osaksi lapsiperheille tarjottavia tukipalveluja. Vaatteet ja harrastusvälineet voidaan kierrättää esim. koulujen kautta.
- Lasten tasavertaisista harrastusmahdollisuuksista on huolehdittava. Kunnat voivat tukea lapsia esim. myöntämällä ilmaisrannekeita kulttuuri- ja liikuntapalveluihin tai järjestämällä koko perheen kesäretkiä.
- Opintoihin, te-toimenpiteisiin ja uuden työn aloittamiseen liittyvät bussimatkat tulee korvata. Ilmaista/edullista bussikorttia tulee valmistella kaikille pienituloisille, koska bussikortti parantaa olennaisesti mahdollisuuksia hoitaa omia asioita, osallistua harrastuksiin ja tavata muita ihmisiä.

Lisää työtä, lisää tietoa ja oikeusturvaa, lisää keskustelua

Työmarkkinoille pääsyä tulee helpottaa, ja lisätä etenkin haastavissa perhetilanteissa olevien työmahdollisuuksia.

Yhteiskunnan etuuksista on jaettava lisää tietoa sitä tarvitseville. Tieto tulee saada kootusti yhdestä paikasta, jotta se tavoittaa myös ne, joilla ei ole voimia kamppailla oikeuksiensa puolesta. Myös tukiprosessien varassa olevien ihmisten oikeusturva vaatii kohentamista.

Hyväntekeväisyyden motiiveista on käytävä yhteiskunnallista keskustelua. Apua tarvitsevia ihmisiä ei saa käyttää kierrätyskeskuksina eikä auttajien oman egon pönkittäjinä. Auttamisen tulee perustua köyhien omiin tarpeisiin, eikä kenenkään toimeentulon pidä olla hyväntekeväisyyden varassa.

Lisätietoja:

*Kuka kuuntelee köyhää -aluekoordinaattori Satu Kortelainen,
satu.kortelainen@jstry.fi, 044 713 6393*

*Työttömien Keskusjärjestön pj Irma Hirsjärvi,
hirsjarvi@gmail.com, 050 591 5461*

Mitä on tehtävä köyhien lapsiperheiden aseman parantamiseksi?

Köyhien lapsiperheiden toimeentulon ongelmat johtuvat suurelta osin avun pirstaloituneisuudesta, minkä seurauksena toisistaan erilliset palvelut pahimmillaan estävät toistensa toiminnan. Tämä yhdistettynä luukulta toiselle juoksuttamiseen, joka on maustettu hitaalla byrokratialla, asettaa köyhän perheen liian usein tilanteisiin, joita hyvinvointivaltiossa ei uskoisi tapaavan.

Arjen välttämättömät tarpeet tänään eivät välitä ensi viikosta tai kuukaudesta. Olemme listanneet toimenpiteitä, jotka sujuvoittaisivat köyhien lapsiperheiden arkea ja estäisivät tilanteita, joissa joutuu tyhjän päälle.

*Julkaistu Ootsä joku köyhä?? Keskustelua lapsiperheköyhyydestä
- tilaisuudessa Jyväskylässä 19.10.2020*

